

ureditvijo, s komunalni
pa tudi z delavskim in

— z ureditvijo v ten
o socialni politiki spozn
obenem tudi z nalogami

— tako, da se slušal
lahko bolje razumeli psi

— s tem, da predme
sanega lika socialnih d
naučiti načina, kako se
nudi naša družba pri rei
ljati vse oblike organiz

družbo pri ostvarjanju njihovih nalog, in slednjic, da obvladajo delo v posameznih socialnih primerih.

in in njihovih organov,

slušatelji ob predavanjih
veka in se tu seznanijo

like in psihologije, da bi

agodimo nastajanju opi-
morajo socialni delavci
uče vse možnosti, ki jih
em, da se nauče uporab-
ljati, ki so značilne za našo

Beležke ob knjigah

Rahitis lahko preprečimo — je barvni letak na štirih straneh. Spisal prof. dr. Marij Avčín, ilustriral akad. slikar Janez Močnik, izdal pa Centralni higienski zavod v Ljubljani. Cena din 5.—.

Letak o rahitisu poučuje, da je rahitis presnovna bolezen, ki ji je vzrok predvsem pomanjkanje vitamina D v otrokovem telesu. Objasnjuje, kakšni so prvi znaki te bolezni pri dojenčku, kakšni so znaki napredovalega in močno izraženege rahitisa, kakšni so spremljajoči znaki in pa posledice te bolezni pri otrocih.

V odstavku »Kaj moramo storiti proti rahitisu« poučuje letak, da se temelji otrokovega zdravja polagajo že v materi. Zato ga je treba preprečevati že za časa nosečnosti, pozneje pa s pravilno nego in prehrano dojenčka. Letak poziva matere k obisku posvetovalnic, kjer dobe pri zdravniku in medicinski sestri podrobna navodila in za vsak posamezni primer vse potrebne nasvete.

Ker je pri obolenju dojenčkov tudi visok odstotek rahitisa, bo dispanzerjem in posvetovalnicam za žene in otroke pri

zdravstvenovzgojnem delu letak uspešen pripomoček.

Naroča se pri Centralnem higienskem zavodu v Ljubljani (Oddelek za zdravstveno vzgojo), Trubarjeva 4.

N. J.

Vam osebno — Komisija za preprečevanje splava in kontracepcijo pri Svetu za zdravstvo je pripravila naši ženi letak, ki jo v obliki pisma opozarja, da lahko zanesljivo sama vpliva na spočetje. S sodobnimi kontracepcijskimi sredstvi lahko regulira porode in rodi takrat, ko to želi sama. Obenem pa kontracepcijsko sredstvo nudi uspešno sredstvo proti nevarnim splavom, ki ji v vsakem primeru ogrožajo zdravje.

Letak vabi ženo, naj se pravočasno obrne na zdravnika, katerega dolžnost je, da ji svetuje in da sodobna kontracepcijska sredstva. Našteva zdravstvene ustanove, na katere naj se obrne in ob katerem času. Zdravnika si lahko izbere sama.

Letak ima na naslovni strani barvni posnetek srečne matere z otrokom.

Brezplačno se dobi in naroča pri Centralnem higienskem zavodu v Ljubljani (Oddelek za zdravstveno vzgojo), Trubarjeva 4.

N. J.

Pogovori o spolnosti in zakonu —

Napisala dr. Hannach M. in dr. Abraham Stone. Izdala »Naša žena« v Ljubljani 1959. Knjiga obsega 320 strani in stane din 380.—.

Uvod k slovenskemu prevodu knjige je napisal prof. dr. Franc Novak. Že takoj v začetku odgovarja na morebitno vprašanje, kaj mislijo o tej knjigi zdravniki. V zvezi s tem pove, da je knjiga s strokovnega vidika odlična in da je njena vrednost predvsem v tem, ker nas uči odnosov med ljudmi. Knjigo je napisal zdravnik - ginekolog in porodničar s svojo ženo — zdravnico. Pisana je v obliki vprašanj, ki jih postavljata fant in dekle, ko prideta pred poroko v posvetovalnico. Tu jima zdravnik odgovarja in v poljudni besedi obrazloži vsa bistvena dognanja znanosti o spolnosti in razmnoževanju.

Prvi del knjige strokovno obravnava fiziološke in anatomske značilnosti obeh spolov, obrazloži vse potrebno o razmnoževanju, kako pride do oploditve in vse, kar morata o nosečnosti in porodu vedeti fant in dekle. Pod naslovom »Družinsko načrtovanje in kontracepcija« pa pojasnjuje, kako lahko zakonca preprečujeta nezaželene nosečnosti in uravnava rojstva.

V drugem delu pa avtorja — oba izkušena zdravnika — dajeta pouk in navodila o spolni združitvi. Na docela odkrit, pa vendar nevsiljiv način razpravljata o neštetih vprašanjih, ki nastajajo med moškimi in žensko in o spolnem življenju nasploh. Cilj pouka je spoznavanje in razumevanje naravnih dogajanj v človeku. Umetnost spolnosti pa naj bo podrejena ljubezni in obzirnosti do žene tudi v spolnih odnosih. Knjiga obravnava še vprašanje spolne vzgoje, daje s tem tudi

smernice za oblikovanje srečnih odnosov v družini in poučuje mladino, ki se pripravlja na življenje in zakon.

Vsekakor bi to knjigo, ki je doživela že kakih trideset izdaj in je prevedena v mnoge jezike, moral vsakdo ne samo prebrati, temveč tudi temeljiteje proučiti.

N. J.

Kombinirane ustanove — ustanove za mladino je broširana knjižica, ki jo je izdala Zveza prijateljev mladine Slovenije. Obsega 70 strani.

Pri knjižici je sodelovalo več avtorjev — Marija Gruden, Desa Mušič, Ema Koželj, Juvita Podgornik in Breda Cilensek. V svojih prispevkih obravnavajo delo in razvoj kombiniranih otroških ustanov, ki jih je doslej v Sloveniji sedemnajst. Bistvo kombiniranih otroških ustanov je v tem, da so hkrati socialne in vzgojne in da sprejemajo otroke vseh starostnih dob — dojenčke, predšolske in šolske otroke. Vzgojno delo poteka v igri, sprehodih in zaposlitvi. Starejši otrok ima na skrbi mlajšega, se navaja s tem k odgovornosti in je, v tem zajet tudi element družinske vzgoje.

V knjižici opisujejo avtorji organizacijo ustanove ter način zaposlitve in vzgoje v takšnih mladinskih ustanovah. Stanovanjske skupnosti bodo v bodoče prve poklicane, da bodo ustvarile takšno otroško varstvo, ki bo v pomoč zaposlenim staršem. Te ustanove bi se imenovale *družinske ustanove*. O teh bo pa Zveza prijateljev mladine izdala posebno knjižico.

Knjižica je koristno in spodbudno čtivo za vse, ki se posredno ali neposredno udeležujejo pri varstvu otrok. Medicinskim sestram, ki so pri svojem patronažnem delu prenekaterikrat pred vprašanjem, kako pomagati materi, da bo varovala otroka, pa ravno te ustanove nakazujejo uspešno vzgojno, solidno in zdravstveno varstvo.

N. J.

Prehrana predšolskega otroka — Spisali dr. Damjana Bebler, Saša Jakša, dr. Štefanija Kavčič in Vika Simčič. Izdal Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, strani 115. Cena din 280.

Izdajo te knjižice so založniku nakažovali terenski zdravstveni delavci in zdravstvene otroške ustanove, ki pri svojem delu prepogosto vidijo nepravilno hranjenje malega in predšolskega otroka ter zadevne posledice.

V prvem delu knjige dajeta dr. Beblerjeva in dr. Kavčičeva splošna navodila, kako presojamo prehranjenost otrok in obravnavata najvažnejše sestavine otroške prehrane, okus, navade in tek, sestavljanje jedilnikov ter približno kalorično vrednost posameznih živil.

V drugem delu knjige pa Saša Jakša in Vika Simčič s praktičnimi napotki posredujeta lažje razumevanje in pravilnejši odnos do sodobne prehrane predšolskega otroka, v nekaterih vprašanjih, kot so: pomen zunanjih vplivov pri prehrani, ravnanje staršev, barve posameznih živil, čas hranjenja, zobovje, žejja, higiena ter pravilna sestava jedilnikov.

Najobsežnejši je tretji del knjige z jedilniki in recepti, ki imajo to posebnost, da so sestavljeni za dve otroški obdobji, in sicer od prvega do tretjega in od tretjega do sedmega leta, ter prirejani za vse letne čase. Jedilniki, pripravljani po smernicah sodobne prehrane, so preizkušeni na skupini otrok, ki so sedem dni dobivali vse dnevne obroke. S kontrolo je bilo ugotovljeno, da so ti otroci pridobivali telesno težo, da so na splošno imeli zdrav tek in da so radi jedli okusno pripravljena kosila in druge dnevne obroke.

Knjiga »Prehrana predšolskega otroka« želi pomagati materam in ustanovam, da popravijo pogoje pri prehrani predšolskega otroka, ter jim olajšati pravilno sestavljanje otroških jedilnikov. Na knjižico še posebej opozarjamo naše zdravstvene delavce na terenu, da jo bodo nasvetovali in priporočili ženam gospo-

dinjam in otroškimi ustanovam. Dobro pa bo služila tudi medicinskim sestram pri vsakdanjem zdravstvenovzgojnem delu, saj je doslej kar primanjkovalo tovrstne literature.

N. J.

Preventivna medicina — glavni urednik prof. dr. Žarković, Sarajevo, in sodelavci — zdravniki vseh naših medicinskih fakultet, in sicer: Žarković, Aranički, Gaon, Radovanović (Sarajevo), Emili (Zagreb), Bonač (Ljubljana), Morelj, Savičević in Vračarić (Beograd), Karakašević (Skopje). Založnik »Veselin Masleša«, Sarajevo, 1198 strani, cena din 1600.

Učbeniki in večja strokovna dela iz področja preventivne medicine so žal preredki pojav na knjižnem trgu. V zdravstveni politiki in praksi zdravstvene službe namreč vse pogosteje čujemo zahtevo, da se mora delo zdravstvenih ustanov in kadra usmeriti kar najbolj odločno v preventivno-medicinsko delovanje, če hočemo zares izboljšati učinek zdravstvenega varstva in izkoristiti ogromna sredstva, ki jih žrtvuje skupnost v ta namen. Novi učbenik ima namen seznaniti s temelji preventivne medicine zlasti slušatelje medicine in drugih strok (farmacija, višje šole za pomožni med. kader), kandidate za državni strokovni izpit in vse strokovnjake, delujoče na širokih področjih zdravstvenega varstva. Učbenik se v osnovnem konceptu znatno razlikuje od standardnih knjig higijene, temelji namreč na študiju vseh faktorjev, ki vplivajo na zdravstvene razmere prebivalstva.

I. del (453 strani) obravnava vse kompleksne činitelje našega življenjskega okolja. Po uvodu, ki razčlenjuje principe preventivne medicine (higijene, epidemiologije, soc. medicine), sledi razprava o življenjskih (vitalno-statističnih) in patoloških pojavih v narodu (v zveznem in republiških merilih). Nadaljnja poglavja obravnavajo karakteristike ljudi in socialne pogoje, ki vplivajo na ljudsko zdravje. Vrsta poglavij nato zajema raz-

lične činitelje prirodne in umetne okolice skupno z asanacijskimi ukrepi (preskrba s pitno vodo, kanalizacija itd.), torej vprašanja splošne in specialne higijene. Vse bolj važni problemi elektromagnetnih radiacij zadržujejo v učbeniku celih 27 strani. Zelo obširna so tudi poglavja o vprašanih ljudske prehrane. Prvi del zaključuje razprava o patogenih agensih iz rastlinskega in živalskega sveta, teme o dezinfekciji, dezinsekciji, deratizaciji.

V II. delu so na dobrih 400 straneh široko zajeti principi splošne in specialne patologije (zlasti bakterijske bolezni, všteti tuberkulozo, ter venerične bolezni, virusne bolezni, mikoze). Naslednja poglavja obravnavajo še druge bolezni z družbenim značajem: epidemiologija in prevencija raka, bolezni nepravilne prehrane, diabetes, bolezni srca in ožilja ter ust in zobovja, malformacije, travmatizem — splošni in profesionalni, bolezni živčnega sistema, motnje duševnega zdravja in problematika mentalne higijene.

III. del razpravlja o praksi preventivne medicine (socialna medicina). Tu so obravnavane teme: organizacija preventivno-medicinskega delovanja, zdravstvena vzgoja, zdravstveno varstvo mater, otrok in mladine, zdravstveno varstvo fizično in umsko defektnih, varstvo delovnih ljudi, gerontologija, zdravstveno varstvo v primeru katastrof in vojne, zdravstvena vprašanja sodobne armade v miru in vojni, fizična vzgoja in zdravstveno varstvo fizikulturikov ter nega in krepitev telesa. Dodane so podrobne tabele o sestavi živil.

Tisk je zelo lep, na finem papirju, snov nazorno razvrščena. Učbenik pre-

ventivne medicine zasluži mesto v vseh strokovnih knjižnicah naših zdravstvenih zavodov in zdravstvenih delavcev, ki rešujejo vprašanja preventivne medicine.

Dr. I. B.

»Obrati družbene prehrane« — Osnove za pripravo hrane, načrtovanje in organizacijo.

Avtorji: dr. Damjana Bebler, Andreja Grum, inž. Drago Kovačević, inž. Emilija Letonja, Cilka Malešič, Sabina Piščanec, Klara Stern, inž. L. Skaberne, inž. Branka Tancig.

Že naslov knjige nam pove, da gre za delo, ki naj nudi strokovno pomoč pri ustanavljanju in funkcioniranju obratov družbene prehrane, menz, šolskih kuhinj, kuhinj pri bolnišnicah, internatih in drugih zavodih. V naglem razvoju teh obratov pri nas se je čedalje bolj čutila potreba po publikaciji, v kateri bi bila na osnovi sodobnih izkušenj in sodobnega tehničnega razvoja obdelana vsa problematika, ki zadeva to vprašanje. Zato je CZNG s to publikacijo brez dvoma izpolnil veliko vrzel v naši tovrstni strokovni in družbeno pomembni literaturi.

Iz vsebine:

Prehrana — Nekaj načel o organizaciji dela v obratih družbene prehrane — Tehnična oprema obratov družbene prehrane — Delovna mesta in oprema — Velik kuhinjski obrat v tlorisu — Energetski viri — Ekonomski činitelji, ki vplivajo na rentabilnost obratov.

Knjiga je natisnjena v velikem formatu na finem, beljenem papirju na 88 straneh. Tekst je ilustriran z vsemi potrebnimi risbami, skicami in fotografijami.

KAKO ODSTRANIMO DUH PO SEČU?

Ce seč ob bolniški postelji dalj časa stoji, začne zaradi razkrajanja, ki ga povzročajo neke bakterije, zaudarjati. Da ta duh odpravimo, pomijemo posodo v

tekočini, v kateri je 6 ccm formola na liter vode. Formalin v tej koncentraciji ni nadležnega duha; amoniak, ki nastaja ob razkroju seča, pa se spreminja v urotropin, ki je brez vonja.

M. K.